

GORICA - Veliko zanimanja ob predstavitvi knjige »V sinjo brezkončnost«

Rusjana žrtvi pozabe tudi, ker nista sodila v slovstvo

Četrto stoletje je trajala bitka, da je pionirska brata sprejela večinska stvarnost

Kdo naj razume zakonitosti glede udeležbe na predstavah knjig?! Sredi prazničnih dni, po polni dvorani Kulturnega doma med Gospel koncertom, polna tudi mala dvorana med predstavitvijo knjige o bratih Rusjan, ki jo je napisal Vili Prinčič. Sedemdeset poslušalcev je število, ki si ga želi vsak avtor, zadovoljno pa je seveda tudi Založništvo tržaškega tiska. V njegovem imenu je po pozdravnih besedah ravnatelj Igorja Komela spregovorila urednica Martina Kafol. Opisala je tehnični nastanek knjige, ki je zaradi simbolike morala v javnost še v tem letu - ob stoletnici Rusjanove nesreče v Beogradu. Izrazila je tudi zadovoljstvo nad dejstvom, da uspe za ložbi od časa do časa objaviti kakšen knjižni naslov goriških avtorjev.

O družbenih okoliščinah, v okviru katerih sta z avtorjem pred okrog tridesetimi leti pričela v Gorici priklicati iz pozabe epopejo sedmih »letečih strojev«, je govoril Aldo Rupel, ki je za knjigo napisal uvod. Z bratom Rusjan se je seznanil v okviru pisanja zgodovine telesne kulture med Slovenci v Italiji, saj sta bila kolesarja in zato člana društva Gorica. Potrebno je bilo prepričati slovensko okolje, da je osvajanje tretje dimenzije miselno sodilo v športno dejavnost. Nato se je nadaljevala bitka, dolga četrto stoletje, da je brata Rusjan sprejela (ne povsem) večinska stvarnost. No, nekaj zadržanosti (v glavnem zaradi neprivoščljivosti) je bilo včasih začititi tudi v Sloveniji. Knjiga je pričevanje te dolge poti. Dejanja bratov Rusjan so sedaj trdno zasidrana v zavesti Goričanov treh narodnosti: slovenske, italijanske in furlanske. Gre seveda za različne stopnje sprejemanja, a sedanje poznavanje celotnega dogajanja v letih 1908-1910 ni primerljivo s tistim izpred dveh desetletij in seveda prej, ko je bilo vse zabrisano, ker sta se jezikovno in socializacijsko opredelila za slovenskost.

Vedenje se ni razširilo zaradi dela kakšnih profesionalno raziskovalnih ustanov, temveč s povsem ljubiteljskimi, a strokovno neoporečnimi pristopi nekaj oseb. Začelo se je dogajati v aktivnem obdobju na številnih področjih, ko je tedaj skupina organizatorjev nastavljala nove oblike dejavnosti in uveljavljanja naše skupnosti na Goriškem. Tedaj je nastala Soška regata, malo prej je nastala množična gibalna rekreacija v okviru SPDG, začeli so prirejati nekonvencionalne dogodke (Igre brez meja, nastope Izraznega plesa, prikaze Borilnih športov ...), stekle so prvomajske štafete in orientacijski pohodi, pohod Števerjan-Gonjače je množično presegel mejo ... Značilna v vsem tem času je bila tudi skrb, da je bilo vse zapisano in objavljeno v knjižni obliki ali vsaj na zgibanke.

Nato je posegel avtor in povedal, kako je knjiga nastajala in kaj vsebuje. Poleg 210 posnetkov, ki že sami mnogo »pripovedujejo« in s podnapisi predstavljajo bogato gradivo, je na 254 straneh ogromno najrazličnejših podatkov, predvsem pa gre za kroniko zadnjih trideset let o vsem, kar je bilo postorjenega v zvezi z Rusjani. Gre za petdeset kratkih, lepo berljivih poglavij,

Avtor knjige Vili Prinčič (drugi z desne), ob njem Martina Kafol, Igor Komel in Aldo Rupel (levo), občinstvo v mali dvorani Kulturnega doma (spodaj)

BUMBACA

ki jih dopolnjuje še trinajst s prepisi časopisnih starih in sodobnejših člankov. Pisec je skoraj vsako poglavje omenil, posebno tista, povezana s težavami pri presejanju nevednosti in nezaupljivosti pri someščanih večinskega jezika. V veliko pomoč je pri tem bil Sandro Scandolara, zunanji sodelavec dnevnika Il Piccolo in revije Isonzo Soča. Prinčič je izpostavil tudi vlogo nečakinje bratov Rusjan, ki je dolgo živela v Bruslju; ko se je Grazia Rusjan vrnila domov, je mnogo pripomogla pri navezavi stikov s sorodniki v Argentini, kamor so se izselili po prvi svetovni vojni.

Avtor je z gostim naštevanjem nainizal skoraj vse raziskovalne in vljudnostne ogleda, ki jih je opravil v Novi Gorici, Beogradu, Ljubljani, Cerkljah, Brniku ... Omenil je vse knjige, ki so izšle o Rusjanih, vključno z Bizajlovo, ki je bil Goričan po rodu in je na Dunaju zgradil nekaj enostavnih raket. Z Ruplom sta ga spoznala, nekaj mesecev pred smrtjo, na domu v Tominčevi ulici. Prisotnim je avtor povedal tudi, kje je sedaj postavljenih 18 obeležij, posvečenih bratom Rusjan: pokrajina Gorica, letališče v Gorici (2), KB center, Ulica Cappella, poimenovanji ulic (2), Nova Gorica (2), Cerklje, Beograd, Maribor, Brnik, 5 ali 6 turističnih stanovanj.

Na koncu je poseglo tudi nekaj udeležencev, ki so spraševali podrobnosti ali dopolnili glavna izvajanja. Izstopalo je opozorilo, da ni nekaj desetletij pozabe na Rusjane bilo odvisnih le od splošne nevednosti in nasprotovanja, temveč tudi zaradi Slovencev samih, ki kaj radi zane marjamo vse, kar ne sodi v slovstvo. Dopolnil ga je italijanski udeleženec, ki je opozoril, da je v Gorici prišlo, ne glede na etnično izročilo, do brisanja spomina vsega, kar je bilo vrednega pred letom 1914. Ve se, katera oblast je dolga desetletja med vojnama in po drugi svetovni vojni krmarila v smer pozabe. Poročilo o predstavitvi zaključujemo s podatkom, da je avtor platnice Silvan Bevčar, grafično zasnovano je izdelala Vesna Benedetič, prelom in tisk pa izvedla tiskarna Grafica Goriziana. Knjiga ZTT sodi v zbirko »Iz domačega panja«.

OD ŠTANDREŽA DO SOVODENJ - Ob novem letu

Dvajseti spust po Soči

Start pod sejmskim razstaviščem v Ulici Barca - Zaradi del na avtocestnem odseku cilj premaknili nekoliko višje

Za vogalom je novoletni dan, ki ga drzni kajakaši želijo tudi letos proslaviti po svoje. Že dvajseto leto zapored bodo prihod novega leta pozdravili s spustom po Soči od Štandreža do Sovodnj.

Novoletno veslanje je tradicionalno in sodi med odmevnejše pobude kajakaškega kluba Šilec iz Gorice. Zaradi zimskih razmer, ki jih včasih še dodatno poudari strupen mraz z ledom in snegom, se za ta spust odločijo le najbolj veščiki veslanja po rekah in tiki, ki jim podobni podvigi nekaj pomenijo. Na startu se jih po navadi zbere največ ducat, ducat in pol. Zaradi težav različne narave se je zadnjega spusta udeležila le peščica kajakašev. Koliko jih bo v nedeljo?

Po slabo prespani silvestrski noči se bo spust začel v nedeljo opoldne pod sejmskim razstaviščem v Ulici Barca v Gorici. Po puku petarde bo družina drznežev zaveslala proti Sovodnjam. Šest kilometrov dolgo progo bo premagala v pičli uri. Zaradi del na avtocestnem odseku med Gorico in Vilešem tokratni cilj ne bo pod mostom pri Sovodnjah, temveč kakih dvesto metrov višje na levem bregu reke. Ciljno mesto je dosegljivo po kolovozu iz Sovodnj. Na rečnem produ bodo udeleženci nazdravili s peničim vinom, na voljo pa bodo tudi čaj in druge dobrote, ki jih bo pripravila spremljevalna ekipa. (vip)

Udeleženci zadnjega spusta

LETALIŠČE V RONKAH

Letos 850.000 potnikov

Presenečenje je včeraj doletelo 28-letno Devinčanko, ki je bila namenjena v Neapelj, a jo je pri pultu za »check-in« letališča v Ronkah pričakal predsednik družbe Aeroporto Fvg ter jo obdaril kot 850-tisoč potnico v letošnjem letu. Praznik za potnico so včeraj priredili pred novinarji in TV kamerami zato, da bi opozorili na pozitivni trend ronškega letališča. Računajo, da bodo letošnje leto zaključili z 18-odstotnim porastom potnikov v primerjavi z lanskim letom, kar pomeni porast 130 tisoč potnikov, s konicami med aprilom in oktobrom. Dobro so se obnesle tudi nove destinacije Milan, Genova, Valencia in Trapani ter sezonski leti za Catanio, Olbio in Lamezio. Isto velja za štiri tedenske čarterske lete iz Moskve in lete za grška otoka Samos in Kos.

V duhu povezanosti in prijateljstva so ob jaslicah prepevali božične pesmi

ŠTANDREŽ - Slovensko-italijanski božič V vrtcu odkrivajo, da je skupaj lepše

Slovenski otroški vrtec iz Štandreža že vrsto let sodeluje z italijanskim oddelkom vrtca, s katerim deli isto stavbo. Vendar ne delita le prostorov, temveč tudi sodelujeta. Glede tega so vzgojiteljice na začetku šolskega leta pripravile projekt z naslovom »Skupaj je lepše«. V slogi je moč in različnost bogati, če jo znaš sprejemati. V Štandrežu to znajo.

Na pobudo vzgojiteljic se srečanja vrstijo enkrat tedensko. Otroci so nad tem navdušeni, radi se družijo, skupaj odkrivajo skrivnosti pravljicnih junakov, pojejo na ves glas, skozi igro osvajajo prve pesne korake, recitirajo v obeh jezikih in se učijo sprejemanja različnosti. V pričako-

vanju na božično-novoletni čas pa so organizirali tudi skupno božično delavnico, ki je obrodila bogate sadove. Pod spretnimi otroškimi ročicami in z mentorstvom vzgojiteljic so nastale lepe jaslice, ki bodo do 8. januarja razstavljene tudi na Sveti gori. Malčki iz obeh vrtcev so sodelovali tudi na tradicionalnem prazniku Miru in prijateljstva ter prepevali v obeh jezikih. Pred odhodom na božične počitnice, v četrtek minulega tedna, so priredili v vrtcu še skupno notranjo božičnico. Otroški glasovi so pričarali prav posebno božično vzdušje še zlasti tedaj, ko so v duhu povezanosti in prijateljstva ob jaslicah prepevali božične pesmi. (sg)